

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Aliquæ solutiones adversariorum refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quæst IV. Vtrum relatio terminetur, &c. 747

relatio, alia identitatis, & similitudinis ad substantiam Pauli; & ad ipsum Paulum quatenus homo est eiusdem speciei cum ipso Petro, alia dissimilitudinis, diversitatis, & disconvenientiae, non ad substantiam, & essentiam Pauli quatenus est homo, sed ad relationem identitatis, quæ est in Paulo.

10 Confirmatur, ideo substantia Petri refertur formaliter per relationem disconvenientiae, dissimilitudinis, & diversitatis ad actionem, quæ oritur à Paulo ad figuram, ad ubi, situm, &c. quia substantia Petri ex eo quod substantia sit, est dissimilis, disconveniens, & diversæ rationis ab illis entitatibus, quia modi accidentales sunt sed etiam relatio identitatis, quæ est in substantia Pauli, est modus accidentalis, & entitas Petri est substantia: ergo entitas Petri est dissimilis, disconveniens, & diversæ rationis ab illa relatione identitatis, quæ est in Paulo: ergo substantia Petri refertur ad relationem identitatis, quæ est in Paulo per relationem dissimilitudinis, disconvenientiae, & diversitatis. Item quia non solum substantia Petri est diversæ rationis, & dissimilis relationi identitatis, quæ est in Paulo, quia illa est substantia, & hæc accidens, illa res, hæc modus, sed etiam quia substantia Petri est entitas absoluta, & relatio identitatis, quæ est in Paulo, est respectus formaliter: absolutum enim, & respectivum formaliter sunt dissimilia, disconvenientia, & diversæ rationis habentem; illa enim quorum unum habet unam rationem, & aliud non habet illam, sed diversam, sunt dissimilia, & disconvenientia: v. g. paries, qui habet albedinem, est dissimilis aut disconveniens parieti habenti ceruleum, aut viridem colorem; sed entitas absoluta Petri non habet in se rationem respectus formaliter, quia ipsa substantia Petri non est relatio formaliter; relatio autem identitatis, quæ est in Paulo, essentialiter est respectus, & ordo: ergo substantia Petri distinguitur essentialiter à relatione identitatis, quæ est in Paulo: ergo sunt dissimilia in essentijs, disconvenientia, & diversæ rationis: ergo talis substantia refertur relatione dissimilitudinis, & diversitatis ad relationem identitatis, quæ est in Paulo, quia non est maior ratio quare substantia Petri refertur relatione diversitatis ad alios modos, qui sunt in Paulo, & non refertur ad relationem identitatis, quæ est etiam modus; imo ut iam dixi, maior ratio datur ad talem relationem respectu identitatis, quam respectu aliorum modorum absolutorum.

11 A priori sic probatur, quia substantia Pauli quando non existeret Paulus, & relatio identitatis in ipso, neque referebatur ad substantiam Pauli per relationem similitudinis, quia non existente Paulo non erat similis illi, neque erat dissimilis, aut diversus relationi identitatis, quæ est in Paulo, & existente de novo substantia Pauli, item de novo existente relatione identitatis illius, substantia Petri est similis, & conveniens cum substantia Pauli, & est dissimilis, & disconveniens cum relatione identitatis existente in Paulo, & quia conceptus similis est relativus ex eo quod sit ad aliud, & non ad se, nihil enim respectu sui ipsius est simile, sine dubio per relationem similitudinis refertur ad substantiam Pauli.

12 Sed sine dubio in omnium sententia conceptus R. P. Ideph. de Peñaſiel Theol. Schol. Tom. I.

dissimilis, disconveniens, & diversus est ad aliud, quia nihil respectu sui ipsius est diversus, dissimilis, & disconveniens: ergo relativus formaliter; sed quidquid est relativum formaliter refertur per relationem ad illud, respectu cuius est relativum: ergo conceptus diversus, dissimilis, & disconveniens refertur per relationem disconvenientiae, dissimilitudinis, & diversitatis formaliter ad illud, respectu cuius est dissimilis, & diversus, sed substantia Petri quatenus substantia absoluta est, & quatenus homo essentialiter est diversa, dissimilis, & disconveniens cum relatione identitatis, quæ est in Paulo, quia est accidens, modus, & relatio: ergo substantia Petri refertur formaliter per relationem dissimilitudinis, disconvenientiae, & diversitatis ad relationem, seu respectum identitatis quæ est in Paulo. Tunc sic, illud ad quod alterum refertur formaliter per relationem, est terminus formalis illius relationis; v. g. ideo nigredo est terminus formalis relationis dissimilitudinis in albedine existentis, quia albedo refertur formaliter per illam relationem dissimilitudinis ad nigredinem: sicut brutum, aut irrationale est terminus formalis relationis disconvenientiae, aut diversitatis, quæ est in rationali, quia rationale refertur per talem relationem formaliter ad brutum; sed substantia Petri refertur formaliter per relationem disconvenientiae, & diversitatis ad relationem identitatis, quæ est in Paulo; sicut refertur per relationem similitudinis, & convenientiae ad substantiam ipsam Pauli: ergo relatio identitatis quæ est in Paulo, est terminus formalis relationis disconvenientiae, per quam refertur Petrus ad talem relationem, sicut ipsa substantia Pauli est terminus formalis relationis convenientiae, & identitatis per quam refertur substantia Petri ad talem substantiam Pauli.

Ratio à priori ab omnibusque recepta horum omnium est, quia illa est ratio terminandi formaliter, seu quæ terminat formaliter in aliquo, per quam redditur proxima causa, ob quam res est talis, ut ad ipsam alia referri possit: sicut illa est ratio fundandi formaliter, per quam redditur convenienter proxima causa, ob quam talis res habet relationem ad aliam, & respicit illam; sed proxima causa, ob quam ad Petrum refertur Paulus per relationem diversitatis, & Petrus ad Paulum per relationem disconvenientiae est relatio, quæ datur in Paulo, quia si non esset illa relatio, non referretur relatione diversitatis Petrus ad Paulum; sicut tota causa, quare referatur Petrus ad Paulum, est substantia ipsa Pauli per relationem similitudinis, & identitatis: ergo relatio existens in paulo est terminus formalis relationis diversitatis existentis in petro: sicut è contra substantia ipsa pauli est terminus formalis relationis similitudinis, & identitatis per quam refertur petrus ad paulum.

SVBSECTIO I.

Aliqua solutiones Adversariorum refutantur.

Dices, relationem identitatis existentem in paulo materialiter, & non formaliter quatenus relatio est, esse terminum relationis disconvenientiae

A a a a a venientiae

venientie existens in Petro, si autem queratur a te, quare talis relatio identitatis, quatenus relatio formaliter non sit terminus relationis diversitatis, per quam refertur Petrus ad Paulum: respondes, quia terminare formaliter non est actu refertur in tali relatione.

25 Contra: ergo genitum in tua sententia non est formaliter terminus paternitatis: sed hoc est falsum: ergo illud, ex quo sequitur; illud antecedens sic patet, quia non est idem esse genitum, & actu terminare paternitatem, nam esse genitum est esse substantiale intrinsecum productum à Patre constitutum in esse geniti per generationem effluentem à Patre efficientem intrinsece illud esse Petri geniti.

26 Et esse actu terminum seu actu terminare in genito relationem prædicamentalem paternitatis est denominatio extrinseca accidentalis proveniens in genere cause formalis extrinsece ab ipsa relatione paternitatis, quæ terminatur ad ipsam; sed esse intrinsecum substantiale productum in Petro non est denominatio extrinseca à relatione.

27 Quod sic evidenter demonstratur: nam esse genitum substantiale præsupponitur ad ipsam relationem paternitatis, quia postis generante, & genito resultat relatio paternitatis in Patre; unde genitum est causa ut resultet relatio paternitatis in generante; causa autem est prior natura suo effectui; sed actu terminare in genito relationem paternitatis nullo modo præsupponitur ad relationem paternitatis: sed potius subsequitur ad illam, quia est effectus formalis extrinsecus illius, & ideo est vera hæc causalis, ideo genitum terminat actu relationem paternitatis, quia actu Pater refertur per illam ad genitum: ergo esse genitum, & actu terminare non sunt idem formaliter: ergo esse genitum in tua sententia non erit terminus formalis paternitatis; atqui est vere, & formaliter terminus illius: ergo falsum est dicere, ideo paternitatem non esse formaliter terminum, quia relatio identitatis existens in Paulo non est ipsum actu terminare: unde falsa est solutio adversariorum.

28 Secundo contra evidenter, quia quando querimus, Vtrum una relatio sit terminus formalis, non querimus, ut optime ait P. Suarez de formali denominatione termini, ut actu terminantis; sed de ratione, seu forma quæ in ipsa re, quæ est terminus requiritur, ut sit apta ad terminandum: nam sub priori ratione esse terminum, seu terminare, non est aliquid intrinsecum in re terminante: sed ut iam dixi, est denominatio extrinseca sumpta ex eo quod aliud tendat in ipsam; sicut parietem esse visum est denominatio extrinseca in ipso à visione: nam idem est videri, quod actu terminare visionem, nihilominus tamen prærequiritur in pariete aliqua forma, qua constituitur aptus ad terminandam visionem; sic ergo intelligendum est de termino relationis, dicetur enim actu terminare solum, quia respicitur ad relationem, sed consequens ad illam: unde ad quæstionis titulum, & ad dubium præsens est per accidens, superflua, & impertinens, cum hic solum interrogemus de termino antecedente ad relationem; ex cuius positione posterioritate nature resultat relatio, in quo omnes conveniunt: (unde etiam impertinens, & per acci-

dens est ad quæstionem, Vtrum distinguatur vel non, actu terminare ab actu refertur in eadem relatione) necessario vero supponitur in termino aliqua ratio, & quasi causa formalis, ob quam est terminativus relationis, quia non omne ens potest terminare quancunque relationem: ergo in vnoquoque requiritur propria aliqua ratio, ob quam est natum terminare hanc, vel illam relationem; hanc ergo rationem terminandi in præfenti inquirimus, quæ sine dubio est relatio identitatis formaliter, quia ipsa ex eo quod sit modus relativus formaliter potest terminare relationem diversitatis, quæ est in substantia Petri, quatenus talis substantia est absoluta formaliter; unde ratio terminativa, de qua loquimur, non est actualis terminatio, cum illa ratio sit entitas intrinseca, & hæc sit denominatio extrinseca: ergo non recte procedit adversarius, dum ait, ideo relationem non esse terminum formaliter, quia actu terminare, non est actu refertur formaliter; sicut male diceret qui affirmaret albedinem non esse terminum formalem similitudinis alterius albedinis, quia esse albedinis, & actu terminare non sunt idem: unde si hæc responsio nullo modo recta similiter erit mala hæc, quam tribunt adversarii, quia certe procedit ex ignorantia tituli quæstionis, nam in hac quæstione solum queritur, Vtrum sicut ens absolutum per suam entitatem terminat relationem alterius, & est id ad quod alterum per relationem refertur, ita detur aliqua relatio, quæ per suam entitatem modalem relativam sit id, ad quod aliud referatur per relationem; nos autem dicimus dati talem relationem, quia relatio identitatis, quæ est in Paulo, per suam entitatem modalem respectivam terminat relationem diversitatis, quæ est in Petro, quia est id per suam entitatem relativam, quod respicit Petrus, & ad quod refertur substantia absoluta Petri per relationem diversitatis, & disconvenientiam; quia Petrus quatenus substantia est dissimilis, & diversus, aut disconveniens à relatione identitatis, quæ est in Paulo formaliter, quia talis relatio est modus accidentaliter, saltem prædicamentaliter quod est certissimum, ac verissimum, ac proinde falsa est, & nullius momenti evasio adversariorum.

Tertio evidentiarius sic demonstro, quia certum est apud omnes adversarios in divinis vnam relationem esse terminum formalem alterius; atqui non sunt idem formaliter in relatione divina, hæc munera nimirum actu terminare alteram relationem, & refertur ad illam, quia terminare est quasi denominatio extrinseca proveniens ab altera relatione, & refertur in intrinsecum in ipsa relatione, in paternitate enim terminare actu relationem filij provenit à relatione filiationis quasi extrinsece formaliter; refertur autem paternitatem ad filium non provenit extrinsece à relatione filiationis: sed est intrinseca personalitas Patris: ergo licet in relatione identitatis, quæ est in Paulo non sint idem formaliter actu terminare, & refertur bene poterit relatio identitatis quatenus relatio formaliter esse terminus alterius relationis.

Urgeo amplius, quia nulli dubium est, distinguere formaliter actu refertur, & actu terminare, & ideo omnes hoc supponunt tanquam certum, & nihilominus gravissime inter Doctores con-

Quaest. IV. Vtrum relatio terminetur, &c. 749

trovertitur an terminus formalis relationis sit respectivum, vel absolutum: ergo non in hac solutione, sed in alio vertitur cardo huius quaestionis, alias nulla daretur quaestio, sed potius funditus tolleretur dubitatio illius: ergo inepte procedant adversarii hanc solutionem tribuentes.

31 Quarto iterum sic impugno à priori adversarios, quia in tantum est terminus relationis disconvenientiae quae datur in Petro relatio identitatis, quae existit in Paulo, in quantum substantia Petri non convenit cum tali relatione identitatis in ratione absoluti substantialis: sed in tantum non convenit cum identitate in illa ratione in quantum est relatio formaliter: ergo in tantum identitas est terminus relationis disconvenientiae, quae est in Petro, in quantum est relatio formaliter. Maior sic probatur. In tantum rationale est terminus formalis relationis disconvenientiae, quam dicit brutum ad ipsum, in quantum rationale non convenit cum brutum in ratione principij discursus, quia adaequata ratio, & causa relationis diversitatis est non convenientia duorum jactant illa, quae fuerint non convenientia formaliter, sine terminis, & fundamentum relationis diversitatis. Minor sic probatur, in tantum relatio identitatis non convenit cum entitate absoluta Petri sub ratione absoluta, in quantum repugnat illi talis ratio absoluta, & est incapax habendi illam: sed in tantum illi repugnat, & est incapax illius, in quantum est relatio formaliter: ergo. Maior sic probatur, equus, & homo disconveniunt, seu non conveniunt in ratione rationalis, quia equo in quantum tali repugnat rationalitas, quae convenit homini: sed relationi quatenus tali formaliter repugnat esse absolutum substantiale: ergo in tantum disconvenit relatio identitatis cum substantia Petri in esse absoluto, in quantum relationi repugnat esse absolutum substantiale, quod est in Petro.

32 Minor probatur, quia relatio nihil aliud est, quam ens accidentale, modale, respectivum formaliter: sed non repugnat illi esse absolutum ratione entis, aut accidentis aut modi, cum vbi, & actio sint entia accidentalia modalia, & nihilominus sunt absoluta: ergo ratio absoluti repugnat illi solum ratione ultimi praedicati, respectivi nimirum formaliter, sicut esse inhilabile non repugnat homini formaliter ratione entis per se, & animalis, alias etiam equo, qui est ens per se animal repugnaret inhilabilitas, quod est falsum: unde repugnat inhilabile homini propter aliam rationem, quae est in equo, & repugnat homini: ergo similiter relationi, quatenus tali repugnabit esse absolutum: ergo relatio, ut relatio formaliter, & quatenus talis, est disconveniens cum entitate absoluta Petri, vbi, & ceterorum entium absolutorum sive substantiarum, sive accidentium: ergo relatio identitatis quae est in Paulo respectu Petri, & quae est in vno vbi respectu alterius, quatenus relatio formaliter terminat relationem disconvenientiae, quam dicit Petrus ad talem relationem, & vbi, & cetera: ergo iam vna relatio est terminus formalis alterius.

33 Ultimo sic argumentor contra illam solutionem, quia si relatio disconvenientiae vel dissimilitudinis, de qua loquimur, quae existit in substantia Petri, non haberet pro termino formali relationem identitatis quae datur in substantia

Pauli, talis relatio esset sine termino formaliter: sed hoc est summum absurdum, & impossibile: ergo illa relatio habet pro termino formali relationem identitatis: minor est certa, quia omnis relatio petit necessario terminum formalem, & relatio praedicamentalis petit terminum actu existentem formalem, quia nisi positus terminus, & fundamento non resultat relatio praedicamentalis.

Maior sic demonstratur primo, quia in substantia Pauli datur entitas absoluta illius, & relatio identitatis solum (ad quod supponamus, sive naturaliter, sive supernaturaliter destrui omnia accidentia, & modos, quae sunt in Paulo, praeter substantiam, & relationem identitatis: sed entitas, & substantia absoluta Pauli non potest terminare formaliter relationem disconvenientiae, quae existit in Petro, quia ut supra diximus, entitas substantialis absoluta Pauli est terminus formalis relationis identitatis, & convenientiae, quam dicit Petrus ad Paulum: ergo non potest esse eadem simul terminus disconvenientiae, & dissimilitudinis, alias quod est conveniens alteri sub eadem ratione formali, quae convenit cum altero, disconveniret cum ipso & non conveniret: unde idem respectu eiusdem conveniret, & non conveniret sub eadem ratione, & sic idem esset capax duarum contradictoriarum quae simul essent verae, & sic idem esset, & non esset simul contra primum, & evidentissimum omnium principium: sed entitas substantialis absoluta Pauli sub ratione absoluta substantiali convenit cum entitate absoluta substantiali Petri: ergo sub eadem ratione non potest disconvenire, aut non convenire cum ipsa: ergo non potest entitas Pauli substantialis, & absoluta terminare relationem disconvenientiae, & diversitatis, quam dicit substantia Petri.

Atqui in ipsa substantia Pauli non est aliud, 35 quod possit terminare talem disconvenientiam, nisi relatio identitatis, quae est in ipso: ergo illa est terminus formalis relationis disconvenientiae, quae datur in Petro: sed per vos terminus relationis disconvenientiae non est talis relatio identitatis: ergo nullus est terminus talis relationis: patet haec consequentia, quia in Paulo solum dantur duo, & nihil amplius praeter illa, ut supponimus: sed substantia nullo modo potest esse terminus relationis disconvenientiae, ut probatum est, & relatio identitatis per vos non est terminus formalis illius: ergo nihil est, quod possit esse terminus talis relationis: ergo talis relatio existit sine termino formali.

Secundo sic demonstratur eadem maior, quia 36 licet substantia Petri habeat relationes diversitatis ad accidentia, & modos omnes, qui existunt absoluti in Paulo, per quas constituitur in esse diversi formaliter, non solum habet illas relationes diversitatis ad omnes relationes, quae reperiuntur in Paulo: quia non solum substantia absoluta Petri est dissimilis, disconveniens, & diversa ab accidentibus, & modis absolutis quae sunt in Paulo, sed etiam à modis relativis, quatenus talibus, qui existunt in Paulo, quia absolutum in quantum absolutum, dissimile, & diversum est formaliter à modo relativo in quantum relativus est formaliter: sed id, ad quod aliud dicit relationem formaliter est terminus formalis illius relationis: ergo non solum modi absoluti, & accidentia, quae existunt

A a a a 2 in

in Paulo sunt termini formales relationis diversitatis, & disconvenientiae quæ existit in Petro, sed etiam modi relativi quatenus relativi sunt formaliter; sed relatio identitatis, quæ est in Paulo est modus relativus quatenus relativus est formaliter: ergo refertur ad illum formaliter substantia Petri relatione diversitatis, quia substantia Petri, quatenus absoluta differt à relatione identitatis, quæ est in Paulo, quatenus relatio est, & est diversa ab illa; sed omne diversum, & differens formaliter non est absolutum sed relativum, quia est ad aliud: ergo substantia Petri quatenus absoluta est relativa respectu relationis identitatis Pauli: ergo refertur ad illam formaliter, quia omne relativum quatenus tale refertur ad id respectu cuius relativum est formaliter: ergo talis relatio identitatis, quæ est in Paulo est terminus formalis relationis diversitatis, quæ est in Petro; sed per vos talis relatio identitatis non est terminus relationis disconvenientiae, quæ est in Petro: ergo nullum terminum habet talis relatio.

37 Vergetur, quia relatio diversitatis cum vno solum debet referri formaliter ad illud respectu cuius relatio diversitatis est: v.g. quia Petrus dicit relationem diversitatis, quatenus substantia ad albedinem Pauli non potest talis relatio referri, nisi solum ad albedinem, quia ipsa sola est diversitas formalis substantiæ Petri cum albedine, & idem est de diversitate cum quantitate, aut respectu quantitatis; sicut idem contingit in diversitate omnium modorum absolutorum, quæ solum potest terminari ad modos absolutos, & non ad accidentia realia, quia specificatur à modis absolutis, & habet totum suum esse in ordine ad illos, quia sunt respectus formales ad ipsos; sed Petrus ex eo quod sit substantia absoluta est diversus formaliter, & dissimilis relationibus quatenus relationes sunt: ergo est talis formaliter per diversitatem, & dissimilitudinem respectu illarum; sed diversitas, & dissimilitudo formalis sunt relationes formaliter: ergo Petrus quatenus diversus, & dissimilis formaliter relationibus existentibus in Paulo dicit relationes dissimilitudinis, & diversitatis formaliter ad illas: ergo tales relationes solum possunt habere pro terminis formalibus relationes quatenus relationes sunt: ergo relatio quatenus relatio est terminus formalis alterius relationis.

38 Unde si per vos tales relationes non possunt esse termini formales relationum disconvenientiae, & dissimilitudinis, quæ sunt in Petro, tales relationes existentes in Petro nullum terminum habebunt à parte rei, non has relationes existentes in Paulo, ut vos dicitis non aliud, præter illas, quia relatio vnius non potest respicere aliud, ex eo quod specificetur à proprio termino: ergo.

39 Confirmatur ultimo, quia relatio est talis formaliter in quantum est entitas in actu exercito referens, & ordinans vnum ad aliud, seu in quantum est ratio formalis referendi; sed in quantum actu refert fundamentum ad terminum, & in quantum est ratio formalis referendi prædicamentali-ter, disconvenit ab entitate absoluta Petri distinguitur ab illa, & differt ab eadem: ergo in quantum est relatio formaliter, est terminus formalis relationis disconvenientiae, dissimilitudinis, & differentiae. Maior est ipsa luce clarius; minor supra demonstrata manet, quia relatio quatenus actu refert, non est absolutum prædicatum: ergo

distinguitur, disconvenit, & differt ab illo. Consequentia prima sic probatur; quia ille est terminus formalis relationis disconvenientiae, differentiae, & distinctionis alicuius, quod fuerit disconveniens, differens, & distinctum ab illo; sed relatio in actu exercito, & quatenus refert substantiam Pauli ad substantiam Petri est disconveniens, differens, & distincta à substantia absoluta Petri: ergo relatio, quæ existit in Paulo formaliter ut talis, & quatenus est ratio referendi formaliter, est terminus formalis relationis differentiae, distinctionis, & disconvenientiae quæ existit in Petro.

Nec obstat dicere relationem identitatis, quæ est in Paulo respectu Petri, esse convenientiam cum Petro ut quo.

Non enim hoc obstat primo, quia licet relatio identitatis quæ est in Paulo, conveniat ut quo cum Petro, ex eo quod sit convenientia formalis Pauli cum Petro in quantum Paulus qui est eiusdem speciei cum Petro, & convenit cum ipso in specie, refertur per illam ad Petrum, nihilominus ut quod est disconveniens talis relatio identitatis cum substantia Petri differt ab illa, distinguitur, & diversificatur ab ea propter multas rationes, videlicet quia est accidens, modus, & relatio formaliter: ergo substantia Petri est diversa ut quod, distinguitur, & differt formaliter à tali relatione: ergo respicit illam formaliter, quia omne quod est diversum ab alio, respicit illud formaliter, ut iam dixi: ergo talis relatio existens in Paulo licet ut quo conveniat cum Petro, quia ut quod disconvenit cum ipso, erit terminus formalis, differentiae, disconvenientiae, & distinctionis, quæ est in Petro.

Secundo, quia in Paulo filio Petri datur relatio filiationis, quæ nec ut quo, nec ut quod convenit cum substantia Petri patris Pauli; (quia nullo modo est convenientia, cum non sit relatio identitatis, aut similitudinis, nec convenientia) sed potius disconvenit, differt, & distinguitur ut quod, quia est accidens, modus, & relatio; imo & opponitur substantia Petri, quatenus generat Paulum: ergo saltem relatio filiationis erit terminus formalis relationis disconvenientiae, dissimilitudinis, & differentiae quæ datur in Petro.

SUBSECTIO II.

Alie rationes ad probandam nostram conclusionem ponuntur.

Secundo principaliter sic arguuntur; omnis effectus productus ab aliqua causa est terminus formalis relationis causæ producentis; sed relatio filiationis quatenus relatio formaliter est effectus dimanans à genito, posito generante, qui est terminus illius: ergo talis relatio filiationis, quatenus relatio formaliter est terminus relationis, quæ datur in genito, tanquam in principio à quo dimanat talis relatio: ergo iam una relatio formaliter est terminus alterius.

Dices, in eo casu filiationem materialiter se habere ut relationem, ac proinde non terminare formaliter ut talem.

Sed contra, quia ut dixi supra, relatio in tantum est formaliter relatio, in quantum est ratio referendi formaliter, sed in quantum est ratio referendi